

Kyrkans enhet - såret läkes inifrån och ut

Av. Fr. Franciskus Urban OPR

Det heter att Kyrkans splittring utgör ett sår. Detta är emellertid ett problematiskt påstående då meningarna är delade om huruvida den Kyrka vår Herre instiftade alls kan delas. Och faktum är att vi bekänner att Hon är *en*. Mer korrekt är då att tala om ett sår till följd av en splittrad kristenhet; ett sår som är möjligt att läka.

Många initiativ har genom historien tagits i akt och mening att försöka återföreina världens kristna syskon till hushållet. Inte minst under 1900-talet har världsliga överbyggnader skapats i detta syfte och inte sällan är det organisationer som är barn eller barnbarn till den senaste större splittringen: reformationen, som arbetar idogt. Men, precis som med kroppsliga sår måste läkningsprocessen ske inifrån. Om enbart periferin träcklas ihop, är risken stor att djupt liggande skador kapslas in eller får den ömtåliga huden att på nytt spricka.

Ett tydligt tecken på detta sår är synen på förhållandet mellan skrift och tradition. I tider då allt fler söker sig tillbaka till traditionella kristna uttryck och lokalkyrkor, har denna debatt blivit än mer aktuell. En typisk tolkning tillika argument från – för att använda en bekant term – frikyrkligt håll är att ”all enhet bygger på att troende håller fast vid det enda gemensamma, Guds Ord i Bibeln.”

Det är Anders Gerdmar, författare till den nyligen utkomna boken ”Guds ord räcker – evangelisk tro kontra romersk-katolsk (2016)” som i en gästkrönika i Världen Idag (9 september), under rubriken ”Andens enhet har fiender. En är falsk enhet. En är negativ splittring”, riktar in sig mot historisk kristen uttolkning där tradition alltid varit en bärande del. Inte minst som uttolkare av skriften.

Länk till gästkrönikan i Världen Idag: <http://www.varldenidag.se/gastkronika/andens-enhet-har-fiender/Bbbpgt!qUtLFY5G@jaijNJLoQiz2Q/>

Generellt kan sägas om Gerdmars gästkrönika att den inte har mycket till övers för katolicitet. Om den inte är karismatisk, vill säga. Den missar, i sin kritik mot det ”gamla”, liksom debatten i allmänhet tenderar att göra, att över huvud taget närma sig det faktum att ett annat alternativ till det hemtama inte alltid är romersk-katolskt. Inte med ett ord nämns, exempelvis, ortodoxi. Vidare är avsaknaden av för kristenheten mycket centrala begrepp och funktioner, exempelvis biskopar och apostolicitet genomgående. Också själva ordet *kyrka* behandlas med viss misstänksamhet vilket visar sig i formuleringar som ”kyrkliga organisationer som bygger murar”, ”du måste bli som min kyrka för att vara riktig kristen”, ”företrädare för uråldriga eller nykläckta kyrkor” och ”kyrkliga system separerar”. Det är, som sagt, enbart ”Andens och Ordets gemenskap [som] förenar”.

Detta borde hos var en läsare väcka funderingar: Varför dessa svepande formuleringar? Vilka är de ”uråldriga” respektive ”nykläckta” kyrkorna? Vad avses med ”min kyrka”? Och vadan denna rädsla för det ortodoxa och katolska?

Gerdmars ärende är enhet. Bortsett från att han till synes medvetet skriver ut Herrens Kyrka ur ekvationen och riktar in sig på direkt enhet mellan kristna individer, förvånas man ändå då han hävdar att ”ibland är delningen ett måste.” Detta utvecklas med att ”det finns nödvändiga vägval, där en väckelse inte tas emot och måste gå vidare. Den delning som sker mellan biblisk tro och annan tro är nödvändig. Jesus talar om en ’god’ splittring: ’Nej, säger jag er, inte fred utan splittring’ (Luk 12:51). Faktum är att kristendomen frodas och människor i hundratusental blir frälsta just i nya rörelser, nya församlingar, som brutit med stelnade sammanhang. Man kan alltså inte säga att all delning är negativ: Sanningen kan tvinga oss att dra gränser och gå vidare.”

Är det här rätt tolkat av mig, att den tradition som kyrkan burit i två tusen år inte skulle vara i samklang med det skriften förmedlar? Om inte; vilken ”annan tro än den bibliska” är det som avses? Den traditionella synen är ju annars att skriften inte bara är en del av traditionen men dessutom det främsta vittnesbördet av den kristna tron.

Gerdmar söker stöd i Skriften. Också för att splittringen av kristenheten har en god sida samt att Kristus Jesus talar om denna goda splittring. Men detta Jesusord handlar föga om splittring inom kristenheten. Inte heller om att det skall finnas flera kyrkor. Men väl om att evangeliets budskap är så radikalt att det kommer att separera människor, ja till och med familjer, där somliga väljer att följa Jesus, men andra inte. Detta blir tydligt om man tar sig tid att läsa hela stycket:

”Jag har kommit för att tända en eld på jorden, och vad jag önskar att den redan var tänd. Men jag har ett dop att genomgå, och hur vändas jag inte tills det är fullbordat! Tror ni att jag har kommit för att skapa fred på jorden? Nej, säger jag er, inte fred utan splittring. Från och med nu ska fem i samma familj vara splittrade: tre mot två och två mot tre, far mot son och son mot far, mor mot dotter och dotter mot mor, svärmor mot sonbustru och sonbustru mot svärmor.” (Luk 12:49-53)

I traditionen finner vi bland annat kyrkofäderna. Av dessa kan vi lära mycket. Redan i Clemens brev till korinthiserna, författat år 96, tas frågan om splittring upp. I brevvets inledning görs ärendet klart:

”Olyckor och svårigheter har kommit slag i slag över oss. Därför har vi dröjt alltför länge, som vi tycker, med att ägna vår uppmärksamhet åt de ting som upptar er, kära vänner. Det är fråga om den avskyvärda och obeliga söndringen, som är så ovärdig och främmande för Guds utvalda. Den har några få överilade och självrådiga personer inlett, och den har lett till ett sådant vanvett att ert goda namn, som är välkänt och med rätta älskat av alla, har kommit i svårt vanrykte.” (De Apostoliska fäderna, 2:a upplagan, 2006, Artos bokförlag)

Längre fram i samma brev, som innehåller en rad förmaningar och pastorala råd, står – på tal om för kyrkan centrala begrepp – att läsa om sådant som en modern och fri kyrkosyn av idag ofta blundar för:

”Apostlarna förkunnade för oss det evangelium som de mottagit av Herren Jesus Kristus, och Jesus var sänd av Gud: Kristus är alltså sänd från Gud och apostlarna från Kristus. Bådadera skedde således i god ordning efter Guds vilja. När apostlarna nu hade tagit emot uppdraget och fyllts av vissbet genom Herren Jesu Kristi uppståndelse och styrkts i tron genom Guds ord gick de ut, fyllda av den heliga Anden, och förkunnade det glada budskapet att Guds rike var på väg. I land efter land och i stad efter stad predikade de och insatte, efter Andens prövning, de först vunna till biskopar och diakoner åt dem som skulle komma till tro. Och detta var inte något nytt. Sedan långa tider stod det skrivet om biskopar och diakoner. Skriften säger nämligen på ett ställe: ’Jag skall insätta deras biskopar i rättfärdighet och deras diakoner i tro.’

(Jes 60:17, LXX)” (De Apostoliska fäderna, 2:a upplagan, 2006, Artos bokförlag)

Länkning är möjlig

Den rörelse vi nu kan skönja har riktning *Ad Fontes*; tillbaka till källan. Fler och fler upptäcker – i olika sammanhang – att så som den kristna tron presenteras och gestaltas idag lämnar den mer tomrum och fler frågor än svar. Saknaden efter det genuina, det odelade, uttrycks nu i trevande former. Språket för det heliga håller på att återerövrats. Människor börjar vakna av törsten efter Sanningen – Jesus Kristus.

Men läkningsprocessen måste börja längst in; i sårets innersta. Läkningen kan inte börja på annat vis än att de traditionella kyrkorna på nytt enas om att Kyrkan är ortodox och katolsk. Därefter kan periferin dras in och växa ihop med altarets centrum. Och kanske, kanske, skall vi bedja för en synlig ärrbildning som tecken på och påminnelse om mänsklig skörhet men samtidigt som vittnesbörd om helig Andes läkande kraft.

Förslag till ytterligare läsning:

Tillbaka i försoning

http://nordisk-katolsk.se/onewebmedia/Tillbaka%20i%20f%C3%B6rsoning_Franciskus%20Urban.pdf

Inte nödvändigt gå över floden efter vatten

<http://blogg.stnikolaus.se/#post189>

Vad är Kyrka? Vad har vi Henne till?:

<https://www.facebook.com/notes/nordisk-katolska-kyrkan-i-sverige/vad-%C3%A4r-kyrka-vad-har-vi-henne-till/283657281969497>

Lämna inte i protest! Kom i frid:

<https://www.facebook.com/notes/nordisk-katolska-kyrkan-i-sverige/l%C3%A4mna-inte-i-protest-kom-i-frid/280983372236888>